

majątek w rodzinie

Biuro Porad Obywatelskich

81-388 Gdynia, ul. Traugutta 2   www.ovum.org.pl
pon., wt., śr.: 15.00 -20.00;   czw. 9.00 -14.00

Dyżur telefoniczny : tel. 058/ 661-31-51
pon., wt., śr.: 17.00 -19.00;   czw. 10.00 -12.00

Biuro udziela porad bezpłatnie

Ustawowy ustrój majątkowy

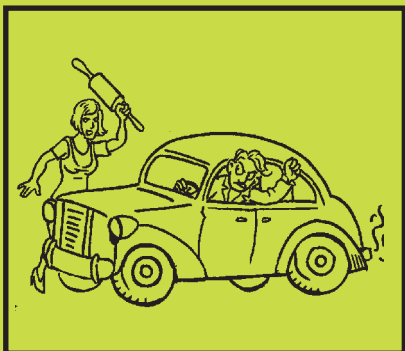
Wspólność ustawowa powstaje z chwilą zawarcia małżeństwa.

W skład majątku wspólnego wchodzi:

- przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania małżeństwa przez jednego lub oboje małżonków,
- wynagrodzenie za pracę lub dochody z innej działalności zarobkowej, dochody z majątku wspólnego i osobistego,
- fundusze zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego,
- a także wszelkie przedmioty urządzenia domowego służące obu małżonkom.

Majątek osobisty małżonka nie wchodzi do ustawowej wspólności majątkowej i może on nim swobodnie rozporządzać. **Do tego majątku należą:**

- przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej,
- przedmioty majątkowe nabyte w drodze dziedziczenia, zapisu lub darowizny (chyba, że darczyńca inaczej postanowił)
- prawa wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom (np. spółka cywilna),
- przedmioty służące wyłącznie do zaspokojenia osobistych potrzeb jednego z małżonków,
- przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia,
- prawa autorskie i pokrewne,
- prawa niezbywalne przysługujące tylko jednej osobie (np. alimenty,

służebność osobista)

- wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę bądź innej działalności zarobkowej,
- przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (ale nie dotyczy renty z tytułu całkowitej/częściowej utraty zdolności do pracy, z powodu zwiększenia się potrzeb lub zmniejszenia widoków na przyszłość)
- przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego.

Małżonkowie powinni wspólnie zarządzać majątkiem. Każdy z małżonków może także sam zarządzać wspólnym majątkiem w zakresie tzw. zwykłego zarządu (są to bieżące sprawy życia codziennego lub takie, których celem jest zaspokojenie zwykłych potrzeb rodziny lub podejmowane w ramach działalności zarobkowej). W przypadku czynności przekraczających zwykły zarząd małżonek może sprzeciwić się zamierzonej przez drugiego małżonka czynności. Sprzeciw drugiego małżonka jest skuteczny wobec osoby trzeciej, jeśli mogła ona wiedzieć o tym sprzeciwie przed dokonaniem czynności.

W niektórych przypadkach **zgoda małżonka do zaciągnięcia zobowiązania jest konieczna do skuteczności czynności prawnej**

- chodzi o czynności, które prowadzą do:

- zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości, użytkowania wieczystego prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal, a także oddania nieruchomości do używania,
- zbycia, obciążenia odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa,

- do dokonania darowizn z majątku wspólnego (nie dotyczy drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych).

Gdy czynności podejmowane przez małżonka zagrażają interesom rodziny, można wnosić do sądu o pozbawienie współmałżonka prawa do samodzielnego zarządzania majątkiem wspólnym.

Odpowiedzialność za zobowiązania drugiego małżonka:

- a) za zobowiązania zaciągnięte w celu zaspokojenia **zwykłych potrzeb rodziny** (jedzenie, odzież, leki, wydatki związane z wychowaniem dzieci, opłaty za mieszkanie itp.) małżonkowie odpowiadają wspólnie,
- b) za zobowiązania zaciągnięte za zgodą małżonka wierzyciele mogą żądać zaspokojenia zarówno z jego majątku osobistego, jak i majątku wspólnego małżonków;
- c) za wierzytelności **sprzed powstania wspólności oraz dotyczące majątku osobistego** małżonka wierzyciel może żądać zaspokojenia tylko z majątku osobistego dłużnika, jego wynagrodzenia za pracę (lub dochodów z innej działalności zarobkowej) oraz korzyści z praw autorskich;
- d) za zobowiązania zaciągnięte **bez zgody małżonka** dłużnik odpowiada tak jak w punkcie c), z tym, że w przypadku wierzytelności związanej z prowadzeniem przedsiębiorstwa także z majątku tegoż przedsiębiorstwa.

Ustawowy ustrój majątkowy

Małżonkowie mogą w trakcie małżeństwa (a nawet przed jego zawarciem) poprzez umowę majątkową inaczej określić ustrój majątkowy między nimi. Umowa musi być zawarta w formie aktu notarialnego - zawarta w innej

formie jest nieważna.

Umowę można także w tej formie zmienić oraz rozwiązać.

- **wspólność ustawowa** (ograniczona lub rozszerzona w stosunku do ustawowej)

Należy pamiętać, że nie można rozszerzyć wspólności na: przedmioty majątkowe otrzymane z tytułu dziedziczenia, zapisu lub darowizny, prawa majątkowe wynikające z odrębnych przepisów, prawa niezbywalne przysługujące tylko jednej osobie, wierzytelności z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała oraz niewymagalne wierzytelności o wynagrodzenie za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej;

Rozszerzenie wspólności majątkowej nie wyklucza prowadzenia egzekucji ze składników majątku, który należałby do majątku osobistego dłużnika, gdyby umowy nie zawarto;

- **rozdzielność majątkowa** polega na tym, że każdy z małżonków zachowuje zarówno majątek nabyty przed zawarciem umowy, jak i majątek nabyty później;

- **rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków** - stosuje się przepisy o rozdzielności majątkowej, ale po ustaniu rozdzielności małżonek, którego dorobek jest mniejszy niż dorobek drugiego małżonka, może żądać wyrównania dorobków (przez zapłatę sumy pieniężnej lub przeniesienie prawa). Dorobkiem jest wzrost wartości jego majątku po zawarciu umowy.

UWAGA ! Powołanie się na umowę majątkową względem osób trzecich może mieć miejsce tylko wtedy, gdy wiedziała ona o umowie i jej rodzaju.

Przymusowy ustrój rozdzielności majątkowej

Powstaje przez:

a) wyrok sądu ustanawiający rozdzielność majątkową. Wystąpić o ustanowienie rozdzielności może z ważnych powodów każdy z małżonków. Ważnymi powodami może być np.: alkoholizm, hazard, trwonienie majątku, rażąca niegospodarność. Nie można jednak powoływać się na powody nie zawinione (jeśli wynikają np. z choroby). Wniosek o ustanowienie rozdzielności majątkowej może także złożyć wierzyciel jednego z małżonków jeśli uprawdopodobni, że to konieczne do zaspokojenia wierzytelności.

Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia.

b) ubezwłasnowolnienie małżonka

c) orzeczenie separacji

d) orzeczenie upadłości małżonka

UWAGA ! W wyjątkowych przypadkach Sąd może z ważnych powodów ustanowić rozdzielność majątkową z datą wsteczną (nawet wcześniejszą niż wniesienie powództwa), w szczególności, gdy małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Niniejsza ulotka została opublikowana dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej. Za treść tej ulotki odpowiada Stowarzyszenie OVUM, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

Fundacja
FUNDUSZ WSPÓŁPRACY

Opracowanie merytoryczne: Anna Klupa

Opracowanie graficzne: Kordian Lewandowski

Stan prawny na dzień: 19.05.2008 r.

